

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਪੀਲੇਟ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.

ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ- ਜਵਾਬਦਾਰ।

1968 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1139।

5 ਅਕਤੂਬਰ 1970 ਈ.

ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ (1908 ਦਾ VI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 7 — ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) — ਆਰਟੀਕਲ 166 — ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ— ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ—ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ— ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ—ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ— ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼—ਕਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੌਂਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਪਾਲ—ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਤਮ 'ਡੈਲੀਗੇਟਾ ਪੋਟੈਸਟ ਨਾਨ ਪੋਟੈਸਟ ਡੈਲੀਗੇਰੀ' ਡੈਲੀਗੇਟ ਪਾਵਰ ਦੇ ਸਬ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਯੂਨੀਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਟੈਚੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਬ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਹਿਜ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਮਾਪਦੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਐਕਸ-ਪਲੋਸਿਵ ਸਬਸਟੈਂਸੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (ਪਾਰਾ 12)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (3) ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ

(ਪਾਰਾ 12 ਅਤੇ 13)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ - 166(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166(3) ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਏ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ "ਫੰਕਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੁਵਿਧਾਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 166(3) ਦੇ

ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਕਲਾਜ (1) ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ - ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 166(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.)

ਜਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮਿਤੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਐਸ ਸੀ ਹਾਵਲਾ, ਏ.ਐਲ. ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਮ ਈਲਾ ਆਰ ਏ ਐਮ ਐਸ ਹਰਮਾ, ਡੀ ਈਪੂਟੀ ਏ ਡੀਵੇਕੋਟ -ਜੀ ਐਨਰਲ, ਪੀ ਅਨਜਾਬ ਅਤੇ ਐਚ ਐਸ ਟੀ ਓਹ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

(1) ਇਹ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਬ ਸਟੈਸਿਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸਖਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ। ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ 11 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਮਮਦੋਟ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੇਨੇਡ ਅਤੇ ਪੰਜ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲੀਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੇਨੇਡ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵਜ਼, ਨਾਰਥ ਸਰਕਲ, ਆਗਰਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫੌਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈਂਡਗ੍ਰੇਨੇਡ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ

ਲਈ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

i

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(4) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਰਾਮ ਲਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(5) ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੀ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਬਦਨਾਮੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਨੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਲਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਬੇਲੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦਾ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਝੂਠਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁੱਜਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਮਨੋ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(6) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਲਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੈਂਡਗ੍ਰੇਨੇਡ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੀਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਸੁਝਾਅ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਂਦੇ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਪਿਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਤਰ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੈਂਡਗ੍ਰੇਨੇਡ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਹੈਂਡਗ੍ਰੇਨੇਡ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ।

(8) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(9) ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 258 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ - ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ :

“ਨਹੀਂ। 33/2/57-ਪੁਲਿਸ (IV),
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਨੰਬਰ 48303, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-2, 4 ਮਈ, 1957।

ਸੂਚਨਾ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 258 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਪਲੋਸਿਵ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1908 (1908 ਦਾ VI)।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 258 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 258(1) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 246 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਘੀ ਸੂਚੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

(10) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੇ-ਪੱਖੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਬ ਸਟੈਨਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 166(3) ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਹਥਿਆਰਾਂ, ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ। ਆਰਟੀਕਲ 166(3) ਦੇ ਤਹਿਤ

ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 258(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੁਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(11) ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ, ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬ, ਹੋਮ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਜੀ ਭਟਨਾਗਰ, ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ, ਨੂੰ * ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਟੀ ਕੇ ਨਾਇਰ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਫਾਈਲ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ CW 1/1 ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ। ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੀ ਆਈਟਮ 54 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਤਮ '*delegata potestas non potest delegari*' ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪ-ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਕੋਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਸੱਤਾ ਦੇ ਉਪ-ਵੰਡ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 258(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (60) 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ* ਨੂੰ ਸੀਵਿਥਾਨ (VII ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ। ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 154(1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਰਾਜ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 163 ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 166 (1) ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ *ਗੁਲਾਪੱਲਡ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ; ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ; ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ - ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ

ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।"

(13) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ.

“ਸੈਕਸ਼ਨ 196-ਏ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਿਊਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ‘ਸਰਕਾਰ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਜਪਾਲ।

1(1) AIR 1959 SC 308.

(2) ILR (1969)2 Pb. & Hr. 173

ਮੰਤਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਈ 4 ਗੁਪਤ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਅਤੇ (3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ। ਜੇ ਧਾਰਾ 196-ਏ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼, ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਰੀ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਡ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (3) ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਛੇਦ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

(14) ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897, 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ

166(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 166(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 166(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 166 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। **ਮੈਸੂਰ ਮਾਊਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਮਰਸ ਇਨ ਮੈਸੂਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਕੇਸ (3)**, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ (ਕੰਟਰੋਲ) ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦ ਇੰਪੋਰਟਸ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ, 1955 ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ। ਸਟੀਲ ਦੇ ਆਯਾਤ ਲਈ. ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਸਤੰਬਰ, 1963 ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਗ ਰਹਿਤ ਸਟੀਲ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ' ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੜਪ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਟੀਲ ਵਰਗੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਮੈਸੂਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ

ਉਸ ਤੋਂ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

"ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ*"

' (3) ਏਆਈਆਰ 1965 ਮੈਸੂਰ 143.

ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.)

ਫੈਡਰਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਈ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇੱਕ ਮਿੱਥ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇੱਕ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ VII ਦੀ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੀਡਊਟ ਪਾਈਪ ਰਾਹੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਯੰਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ

ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ -ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ।

ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਮ ਪੋਰਟ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਾਊਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਸਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਾਂਸਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 33/2/57-ਪੁਲਿਸ (IV), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 258 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨੰਬਰ 48303, ਮਿਤੀ 4 ਮਈ, 1957, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ: ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਈਐਕਸ ਪੀ. 7 ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈਂਡਗ੍ਰੇਨੇਡ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਪਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ

ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਡੀ., ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਨੌਹਰ ਚੰਦ ਚੰਨਣ ਰਾਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1965 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. 21।

6 ਅਕਤੂਬਰ 1970 ਈ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1922 ਦਾ XI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 10, 12 ਅਤੇ 26-ਏ—ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ • ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਗਠਿਤ ਭਾਈਵਾਲੀ—ਅਜਿਹੀ ਭਾਈਵਾਲੀ—ਕੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਏ.